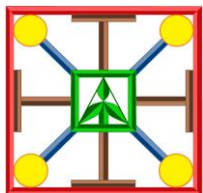

TVNT PROFESSZORI ARCKÉPCSARNOK

Példaképeink,
a **Talajtan**, a **Mezőgazdasági Vízgazdálkodás**,
és a **NövényTermesztés**
tudományterületein maradandót alkotott
magyar
Professzorok Arcképcsarnoka

Készült a „2015 – A Talajok Nemzetközi Éve” alkalmából

Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet - MTA ATK TAKI

Budapest, 2015.

Szerkesztette: Csathó Péter, Makó András, Laborczi Annamária, Bakacsi Zsófia, Koós Sándor, Szabó Anita

Külső munkatársak: Szabóné Kele Gabriella, Jolánkai Márton

TVNT Professzor Arcképcsarnok

(névjegyzék abc sorrendben)

- 1) Antal József 1919-2014
- 2) Arany Sándor 1899-1984
- 3) Ballenegger Róbert 1882-1969
- 4) Cserhádi Sándor 1852-1909
- 5) di Gléria János 1899-1976
- 6) Dorner Béla 1869-1954
- 7) Fehér Dániel 1890-1955
- 8) Fekete Zoltán 1911-1988
- 9) Filep György 1932-2003
- 10) Győrffy Béla 1928-2002
- 11) Győri Dániel 1924-2012
- 12) Hargitai László 1930-1996
- 13) Herke Sándor 1882-1970
- 14) Inkey Béla 1847-1921
- 15) Kosutány Tamás 1848-1915
- 16) Kreybig Lajos 1879-1956
- 17) Láng Géza 1916-1980
- 18) Liebermann Leó 1852-1926
- 19) Mados László 1901-1945
- 20) Oroszlány István 1914-1984
- 21) Páter Károly 1900-1964
- 22) Petrasovits Imre 1925-1995
- 23) Prettenhoffer Imre 1900-1980
- 24) Sarkadi János 1920-2006
- 25) 'Sigmund Elek 1873-1939
- 26) Surányi János 1886-1965
- 27) Szabó József 1822-1884
- 28) Szabolcs István 1924-1997
- 29) Szegi József 1928-2009
- 30) Szűcs László 1916-1996
- 31) Tessedik Sámuel 1742-1820
- 32) Timkó Imre 1875-1940
- 33) Treitz Péter 1866-1935
- 34) id. Várallyay György 1900-1954

TVNT Professzor Arcképcsarnok
(névjegyzék születési sorrendben)

- 1) Tessedik Sámuel 1742-1820
- 2) Szabó József 1822-1894
- 3) Inkey Béla 1847-1921
- 4) Kosutány Tamás 1848-1915
- 5) Cserháti Sándor 1852-1909
- 6) Liebermann Leó 1852-1926
- 7) Treitz Péter 1866-1935
- 8) Dorner Béla 1869-1954
- 9) 'Sigmund Elek 1873-1939
- 10) Timkó Imre 1875-1940
- 11) Kreybig Lajos 1879-1956
- 12) Herke Sándor 1882-1970
- 13) Ballenegger Róbert 1882-1969
- 14) Surányi János 1886-1965
- 15) Fehér Dániel 1890-1955
- 16) di Gléria János 1899-1976
- 17) Arany Sándor 1899-1984
- 18) id. Várallyay György 1900-1954
- 19) Páter Károly 1900-1964
- 20) Prettenhoffer Imre 1900-1980
- 21) Mados László 1901-1945
- 22) Fekete Zoltán 1911-1988
- 23) Oroszlány István 1914-1984
- 24) Szűcs László 1916-1996
- 25) Láng Géza 1916-1980
- 26) Antal József 1919-2014
- 27) Sarkadi János 1920-2006
- 28) Szabolcs István 1924-1997
- 29) Győri Dániel 1924-2012
- 30) Petrasovits Imre 1925-1995
- 31) Győrffy Béla 1928-2002
- 32) Szegi József 1928-2009
- 33) Hargitai László 1930-1996
- 34) Filep György 1932-2003

Antal József

Marosbogát, 1919. március 18. - Budapest, 2014. november 14.

Növénytermesztő, egyetemi tanár, szakíró

1948-tól 1952-ig Csongrád megyében dolgozott, majd 1952-től 1974-ig Szegeden, a Dél-alföldi Mezőgazdasági Kutatóintézetben. Ezt követően Gödöllőn, az Agrártudományi Egyetemen folytatta a pályáját, mint egyetemi tanár, tanszékvezető, majd professzor emeritus. Az intézet csaknem mindegyik növénytermesztés-tani tárgyának oktatásában részt vett. Kivételes egyetemes, ill. szakmai műveltségétől, szakmaszeretétől, szakmai alázatától, emberségétől áthatott, szuggesztív előadói stílusával megtartott órái mindig „teltházak” előadások voltak. A hallgatók többször is az egyetem legjobb tanárának választották. Főbb kutatási területei: A Keleti Kárpátok havasi legelőinek kataszteri felmérése. Burgonya és napraforgó termesztési kísérletek. Homoki növénytermesztési kutatások: homokhasznosítás, homokibab termesztés. Vetésforgó kísérletek, zöldtrágyázás. Hüvelyes és pillangósnövények, szálás és keveréktakarmányok termesztése, gyógynövény termesztési és tarlóburgonya termesztési kutatások. Nemesítési és honosítási kutatások: olajretek nemesítése és honosítása. Tápanyag-gazdálkodási és agro-ökológiai kutatások. Gyakorlati szaktanácsadás elméleti alapjainak kidolgozása, technológia fejlesztés.

Rangos kormánykitüntetések egész sorozata mellett megkapta a Westsik Vilmos emlékérmét (1989), a Beethoven-Brunszvik emlékérmét (1989), a Gisevius díjat (1994), a Baross László emlékérmét (1994), és a szakma legnagyobb kitüntetését a Surányi János emlékérmét (2005).

Munkásságát 13 könyv és több mint 100 közlemény fémjelzi.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Antal József \(szerk\): Növénytermesztéstan I.,II. Mezőgazda Kiadó, 2008.](#)
- [Életrajz \(mkk.szie.hu\)](#)
- [Elhunyt Antal József nyugalmazott egyetemi tanár \(mta.hu\)](#)

Egyéb forrás:

- Antal József: Növénytermesztők zsebkönyve. Mezőgazda Kiadó, 2003.

Arany Sándor

Mezőtúr, 1899. március 4. - Debrecen, 1984. február 16.

Talajvegyész, egyetemi tanár.

Tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetemen végezte, 1923-ban vegyész-mérnöki diplomát kapott. Először a Debreceni Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomáson dolgozott, majd tanársegédként a műegyetemre került 'Sigmond Elek mellé. 1926-ban Berkeleyben, majd Bonnban W. P. Kelley és H. Kappen mellett a szikes talajokkal és a talajsavanyúsággal kapcsolatos kérdéseket tanulmányozta. Hazatérése után Debrecenben a Pallagi Gazdasági Akadémia kémia tanszékét vezette, oktatott a debreceni Tisza István Tudományegyetemen is. 1945. után a Tiszántúli Talajjavító Vállalat talajlaboratóriumát, majd az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet debreceni talajtani osztályát vezette. A szikesedési folyamatok tanulmányozása, a szikes talajok javítása és mezőgazdasági hasznosítása területén végzett munkájával világszerte elismerést szerzett. Megállapította, hogy a termőföld öntözéssel, lecsapolással, valamint mészadagolással javítható. Részletesen vizsgálta a cukorgyári mésziszappal végzett talajjavításoknál lejátszódó kémiai folyamatokat. Nevéhez fűződik számos olyan módszer és minőségi mutató hazai bevezetése, melyet ma is a szikes talajok vizsgálatánál, jellemzésénél használnak; az „Arany-féle kötöttségi szám” (K_A), a nátrium-százalék és magnézium-viszonyszám, ülepitési eljárás a javítóanyag-szükséglet megállapítására és a szikesedési hányados stb. Aktívan részt vett a nemzetközi tudományos életben: 1926-tól a Nemzetközi Talajtani Társaság keretében működő Szikes Albizottság egyik titkára. A Kísérletügyi Közlemények Szerkesztő Bizottságának, az 1950-es években pedig a Földművelésügyi Minisztérium Tudományos Tanácsának tagja s a Talajjavítási Témakollektíva elnöke volt. 1958-ban Kossuth-díjjal, 1962-ben a Munka Érdem-rend arany fokozatával tüntették ki. Megkapta a „Treitz Péter Emlékérmét”, a Debreceni Agrártudományi Egyetem 1981-ben tiszteletbeli, „Honoris Causa” doktorrá avatta.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Arany Sándor](#) (Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma - PDF)
- [Fekete István, Sipos Péter, Peles Ferenc, Kovács Béla: A Debreceni Egyetem Élelmiszertudományi, Minőségbiztosítási és Mikrobiológiai Intézetének múltja és jelene](#) (Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma - PDF)
- [Arany Sándor: A magyar szikes talajok genetikai és gyakorlati osztályozása](#) (Debreceni egyetem Agrártudományi Közlemények - PDF)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Arany Sándor rövid életrajza](#)

Ballenegger Róbert

Temesvár, 1882. november 11. - Budapest, 1969. november 13.

Agrogeológus, egyetemi tanár.

A Budapesti Tudományegyetemen folytatott tanulmányai (1900-1905) után az Ampelológiai Intézetben, majd Selmecbányán a Bányászati és Erdészeti Főiskolán tanársegédként (1908-1909) dolgozott. 1910-ben a Magyar Királyi Földtani Intézet Agrogeológiai Osztályára nevezték ki. Aktív támogatója volt egy Budapesten működő első talajtani intézet megalapításának, rövid időre annak igazgatóhelyettesévé nevezték ki (1919). 1922-1940 között a Kertészeti Tanintézetnek volt tanára. A Budapesti Műegyetem agrogeológiából már 1919-ben magántanárrá habilitálta, 1931-től mint ny. rk. tanár 1944-ig ott is előadott. 1946-tól 1949-ig, nyugdíjazásáig az Agrártudományi Egyetem talajtani tanszékének ny. r. tanára, majd az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetének munkatársa, 1949-1963 között a Budapesti Tudományegyetem meghívott előadója volt. Az agrogeológiai szemléletet a részletes vegyi anyagvizsgálattal ötvözte egyé s ez a későbbiekben a magyar talajtan jellemzőjévé vált. A talajismereti térképezésnek irányítója maradt, de érdeklődése szorosan mezőgazdasági témák felé irányult. Tagja volt az Állandó Központi Talajjavító Bizottságnak, több éven át elnöke az MTA Talajtani és Agrokémiai Bizottságának. Az USA-ban és Franciaországban meghívott vendégprofesszor volt. 1911-1924 között társszerkesztője és társszerzője volt az Internationale Mitteilungen für Bodenkunde c. szaklapnak. Tagja volt a Nemzetközi Talajtani Társaság I.sz. (fizikai vizsgálatok), II. számú (kémiai vizsgálatok) és V. sz. (talajtérképezés) bizottságának. A II. számú bizottságnak 1927 és 1935 között az alelnöke is volt. 1930-1941 között Magyarországot képviselte a Nemzetközi Talajtani Társaság Végrehajtó Bizottságában. Távollétében a megbecsülés jeleként a hollandiai Amszterdamban megrendezett 5. Nemzetközi Talajtani Kongresszus alelnökének jelölték; ő vezette a magyar delegációt az 1956-ban Párizsban

megrendezett 6. Nemzetközi Talajtani Kongresszuson. Kétszáznál több közleménye és könyve a talajtan, földtan, földrajz és kémia körét öleli fel. Elnyerte a Magyarhoni Földtani Társulat Szabó József díját (1918), a Kertészeti Egyetem doctor honoris causa címmel tüntette ki.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Csáky Károly: Híres Selmezbányai tanárok](#) (MEK - PDF)
- [Ballenegger Róbert](#) (Wikipédia)
- [Kozák Péter: Ballenegger Róbert - agrogeológus, talajkutató](#) (Névpont)
- [Elődök és történeti előzmények](#) (Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Kar)
- [Ballenegger Róbert: A termőföld](#) (MEK - PDF)
- [Ballenegger Róbert, 1882-1969.](#) Agrokémia és Talajtan 18(3-4): 341-348.
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Ballenegger Róbert rövid életrajza](#)

Cserháti Sándor

Győr, 1852. szeptember 14. - Magyaróvár, 1909. április 13.

Növénytermesztő, növénynemesítő, tanár, gazdasági szakíró

1871-73-ban elvégezte a Magyaróvári Gazdasági Akadémiát, 1873-74-ben a hallei, 1874-75-ben a lipcsei egyetemen folytatta tanulmányait. 1875-től a Magyaróvári Gazdasági Akadémia tanársegéde, 1878-tól tanára és az akadémia kísérleti telepének vezetője 1904-ig. 1883-ban megalapította és szerkesztette Kosutány Tamással a Mezőgazdasági Szemlét, 1891-től vezetője volt a kezdeményezésére létesült Országos Növénytermelési Kísérleti Állomásnak. A magyarországi tudományos növénytermesztés megalapítója. Fő munkája, az Általános és különleges növénytermesztés ma is alapvető szakmunka. Kosutány Tamással együtt írt, 1887-ben megjelent: A trágyázás alapelvei c. könyvük az agrokémiai, növénytáplálási kutatások első, magyar nyelven megjelent átfogó munkája, szintézise. Jablonowski Józseffel együtt az alföldi tanyavilágban számos ismeretterjesztő előadást tartott és a búza sűrű sorú vetését igyekezett terjeszteni. Állattenyésztési kérdésekkel is foglalkozott.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Web dokumentumok:

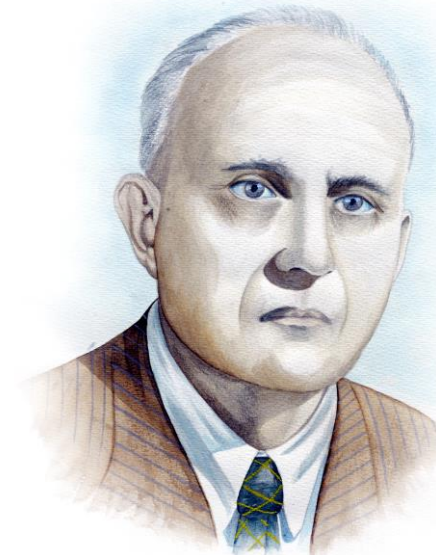
- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Pallas Nagy Lexikon](#) (MEK)
- [Mezőgazdasági Pantheon](#) (MEK)
- [Cserhádi Sándor](#) (Wikipédia)
- [Intézményünk névadója](#) (Cserhádi Sándor Műszaki Szakképző Iskola)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)
- [Szabó László: Cserhádi Sándor](#) (Magyar Mezőgazdasági Múzeum)
- [Cserhádi Sándor mellszobra](#) (Köztérkép)
- [Cserhádi Sándor](#) (Köztérkép)
- [Cserhádi Sándor rövid életrajza](#)

di Gléria János

Szombathely, 1899. április 11. - Budapest, 1976. június 21.

Vegyész, egyetemi tanár.

Oklevelet a Budapesti Műegyetem Vegyészmérnöki Karán szerzett. A 'Sigmund Elek professzor által vezetett Mezőgazdasági Kémiai Technológia Tanszéken ismerkedett meg a talajkémiai vizsgálatok és általában a mezőgazdasági eredetű minták analízisének alapjaival. 1927-ben műszaki doktori képesítést nyert. Ugyanebben az évben az Országos Kémiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomásnál álláshoz jut, majd az az intézet talajtani, agrokémiai és növényvédelmi osztályainak vezetője lett. 1942-ben a Budakeszi Mezőgazdasági Kísérleti Telep megszervezésével bízták meg. 1944-ben a telep igazgatójává nevezték ki; 1945-ben kísérletügyi főigazgatóvá nevezték ki. 1946-ban az Agrártudományi Egyetem debreceni osztályán egyetemi tanár lett. 1950-ben a Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetben dolgozott, 1954-59 között az intézet igazgatója, majd tudományos tanácsadó volt haláláig. Érdeklődése kiterjedt a talajfizika, talajkolloidika és talajkémia különböző területeire. Foglalkozott a műtrágyázással és serkentőanyagok alkalmazásának problémáival is. Megszervezte az első mezőgazdasági izotóplaboratóriumot. Számos modern mérési módszert és műszert vezetett be a hazai talajtani kutatásba. Több száz közleménye jelent meg a hazai és külföldi szakfolyóiratokban. Kézikönyvei nemzetközi elismertséget eredményeztek. Klimes-Szmik Andor és Dvoracsek Miklós társszerzőkkel írt „Talajfizika és kolloidika” c. könyvét 1957-ben adták ki magyarul, majd 1962-ben németül. Tevékenyen részt vett a tudományos közéletben is. 1954-től a Földművelésügyi Minisztérium trágyázási kérdésekkel foglalkozó munkabizottságának vezetője, 1960-tól az MTA Agrártudományok Osztálya Talajtani Bizottságának elnöke volt. Tagja volt az állandó Központi Talajjavító Bizottságnak. Első elnöke, majd helyettes elnöke volt a Magyar Agrártudományi Egyesület Talajtani Társaságának. A Nemzetközi Talajtani Társaság és a Német Talajtani Társaság tagja volt. Kitüntették a Munka Érdemrend Arany Fokozatával, elnyerte a „Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója” címet és a Tessedik Emlékérmét.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Tudományos műhelyek és kiadványok](#) (Magyarország a XX. században - MEK)
- [Vágó Imre, Tolner László, Loch Jakab: Ortogonális faktortervezési és kiértékelési módszer alkalmazása növények nikkelfelvételének tanulmányozására, tenyésztedény-kísérletben](#) (Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar - Gödöllő)
- [János Di Gleria](#) (Magyar Talajtani Társaság - angol - PDF)
- [di Gléria János rövid életrajza](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Dorner Béla, enesei

Tata, 1869. április 1. – Budapest, 1954 május 14.

Mezőgazdász, gazdaságpolitikus, gazdasági szakíró

Gazdasági oklevelet Keszthelyen szerzett. Mezőhegyesen, majd az alcsúti főhercegi gazdaságban lett gazdatiszt. 1898-tól a Földművelésügyi Minisztériumban teljesített szolgálatot, közben 1909-ben a győri gazdasági felügyelőséget vezette, 1910-től pedig az állattenyésztési osztályon dolgozott. A sertés-, különösen a húsertéstenyésztés és a legelőgazdálkodás fejlesztésében ért el eredményeket. Foglalkozott a műtrágyázás kérdéseivel is. Számos cikke jelent meg a szaklapokban.

Széles látókörű, igen jó tollú szakíró. A Mezőgazdasági Szemle és az Állattenyésztési Szemle főszerkesztője.

Könyvei a Szerző kiváló szintetizáló képességéről, élvezetes, lebilincselő, a lényegre törő stílusáról árulkodnak, és ma is az adott szakterület meghatározó alapkönyvei közé tartoznak.

Ismertebb könyvei: A sertés Magyarországon (Bp., 1901); Sertéstenyésztés (Bp., 1910); Az erdélyi szászok mezőgazdasága (1910); Kaszáló- és legelőjavítás (Bp., 1912); A kereskedelmi trágyák története, gyártása és használata (Bp., 1912); Rétek és legelők művelése és termésfokozása (Bp., 1923); A rétek és kaszálók műtrágyázása (Bp., 1928); Húsertéstenyésztésünk mai helyzete (Bp., 1936).

Összeállította: Csathó Péter

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990 \(MEK\)](#)
- [Az erdélyi szászok mezőgazdasága – könyvismertető](#)
- [Az erdélyi szászok mezőgazdasága, 1. rész](#)
- [Az erdélyi szászok mezőgazdasága, 2. rész](#)

Egyéb forrás:

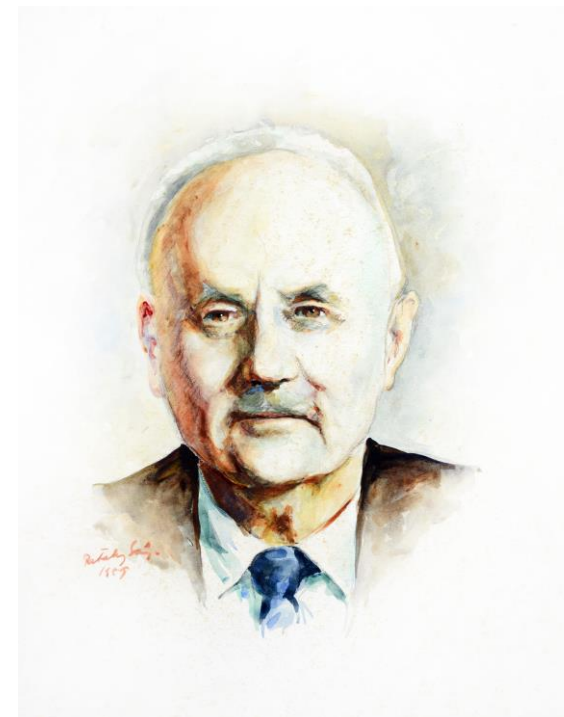
- enesei Dorner Béla nyugalomba vonulása. Köztelek 55-56. sz., 46. évf. (1936.júl.12.) p. 553.

Fehér Dániel

Tekepuszta /Győr vm./, 1890. november 27. - Sopron, 1955. február 17.

Botanikus, erdőmérnök, mikrobiológus, egyetemi tanár.

A Selmecbányai Bányászati és Erdészeti Főiskola elvégzése után 1913-1914-ben a berlini Frigyes Vilmos Egyetemen tanult tovább. A világháború miatt csak 1918-ban került vissza Selmecbányára, ahol a főiskola Növényteni Intézetében kapott tanársegédi állást. Ezt követően közreműködött a főiskola Sopronba költözésében, ahol 1921-től adjunktusi, 1923-tól rendkívüli tanári, 1926-tól rendes tanári címmel oktatott. A Bécsi Tudományegyetemen 1920-ban bölcsészdoktori szigorlatot tett. 1926-tól tanulmányutat tett a skandináv országokban, majd a norvég kormány meghívására részt vett egy lappföldi expedícióban. 1934-ben az algíri egyetem megbízásából É-szaharai tanulmányutat tett, 1936-ban a Francia Tudományos Akadémia megbízásából részt vett egy szaharai és szudáni expedíció vezetésében. 1951-től az MTA Soproni Talajbiológiai Osztályának vezetője volt. 1952-től haláláig az általa alapított soproni Talajbiológiai Kutató Laboratóriumot vezette. (A Laboratórium 1960-ban költözött az 1949-ben alakult MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetbe, ahol Talajbiológiai, majd Talaj-mikrobiológiai Intézetként működött Szegi József irányítása alatt, 1994-ig.) 1951-től a Magyar Mikrobiológiai Társaság vezetőségi tagja. Behatóan vizsgálta az erdei talajjal és biológiájával, valamint az erdei fák élettartamával kapcsolatos kérdéseket. Kimutatta a talaj periodikus változásai mögött álló törvényszerűségeket. A modern talajbiológia egyik nemzetközileg elismert megalapozója lett. Számos külföldi tudományos társaság tagja volt. 1954-től volt az MTA tagja. Fehér Dániel akadémikus, a soproni egyetemen sajátos iskolateremtő személyiség volt. A talajélettan-talajmikrobiológia terén kifejtett kutatásai és eredményei révén emelkedett nemzetközi tudományos hírnévre, s ezzel teremtett tudományos kört maga körül. Társai és tanítványai közül olyan neveket említhetünk meg, mint Bokor Rezső, Buti Ilona, Marton Mária, Manninger Ernő, Gyurkó Pál, Kecskés Mihály, Szabó István Mihály és Varga Lajos.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Fehér Dániel](#) (Wikipédia)
- [Nagy Ferenc: Magyar Tudóslexikon A-tól Zs-ig](#) (BETTER - METESZ - OMIKK)
- [Jeles Napok](#) (OSZK)
- [Fehér Dániel](#) (Tudósportál)
- [Csáky Károly: Jeles elődeink](#) (MEK - PDF)
- [Csapody István, Bartha Dénes: Fehér Dániel élete és munkássága](#) (Nyugat-magyarországi Egyetem - PDF)
- [Fehér Dániel](#) (Nyugat-magyarországi Egyetem Botanikus Kert)
- [Dr. Fehér Dániel](#) (Erdészeti Lapok)
- [Dr. Fehér Dániel - forrás](#) (Geocaching)
- [Tudományos iskolák a magyar erdészettudományban](#) (Magyarország a XX. században - MEK)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Fehér Dániel rövid életrajza](#)

Fekete Zoltán, nagyjaitai

Zsarnóca, 1911. március 31. – Budapest, 1988. október 14.

Geológus, talajtanos, kertészmérnök, egyetemi tanár

Alap- és középfokú tanulmányait a Soproni Evangélikus Líceumban folytatta. 1935-ban végzett a Pázmány Péter Tudományegyetemre természetrajz vegytan szakos tanárként.

Pályájának kezdetén geológiával, ásványtannal, a talajképző kőzetekkel kapcsolatos kutatásokat folytatott. Később kutatásai az eróziós károk csökkentésére irányultak, ezen a területen különösen a gyümölcsösökben ért el jó eredményeket. A zöldségesek, gyümölcsösök, szőlők trágyázási irányelveinek kidolgozásában aktívan részt vett. A homoktalajok javításának kérdései is foglalkoztatták, az aljtrágyázás hatásának vizsgálatát különösen a különböző kertészeti kultúrák esetében (zöldség, gyümölcs) tanulmányozta.

1941-ben a keszthelyi Mezőgazdasági Akadémia Talajtani Laboratóriumába kerül, és ugyanitt 1942-ben megszervezi a Talajtan Tanszéket. 1948-ban a Keszthelyi Talajjavító Vállalat keszthelyi laboratóriumának vezetője lett. 1949-ben megbízták a Kertészeti, ill. később a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Talajtani Tanszékének vezetésével, mely tiszttel 1976-ig, nyugalomba vonulásáig ellátta.

Sokat publikált tudományos ismeretterjesztő folyóiratokban. 1950-ben nevezték ki egyetemi tanárrá, 1952-ben megkapta a mezőgazdasági tudomány kandidátusa címet. Kertészek generációi hallgatták élvezettel előadásait a geológia, talajtan, agrokémia és az ehhez kapcsolódó tárgyakból. Ragyogó előadó volt. Tőle nemcsak a szigorúan értelmezett szakmai kérdésekben, hanem az élet szinte minden területén tanulni lehetett.

Aktívan vett részt a Kertészeti Főiskola, majd az Egyetem életében, volt dékán (1950-51-ben), volt főiskolai igazgatóhelyettes (1957-60).

A Talajtani Társaság alelnöke, majd tiszteletbeli elnöke volt. Ugyancsak elnöke, majd később választmányi tagja volt a Meteorológiai Társaságnak, alelnöke volt a Magyar

Agrártudományi Egyesületnek, tagja a MTESZ Elnökségének, 1955-től tagja a Nemzetközi Talajtani Társaságnak is.

Egyéniségére jellemzően igen széleskörű aktivitás jellemezte. 1946-ig két évet hallgatott Sopronban evangélikus teológiát. 1973-tól haláláig pedig az Evangélikus Egyház Országos Felügyelője tisztséget töltötte be.

Fekete Zoltán egész élete szolgálat volt: a harcmezőn hazáját és katonáit, az egyetemen hallgatóit, az ismeretterjesztésben az egyszerű gazdaembereket, a tudományos társaságokban a tudományt, a templomban pedig Istent és hívő embertársait akarta hite és legjobb tudása szerint szolgálni.

Munkásságát számos kitüntetéssel és jutalommal ismerték el, de talán a legértékesebbnek azt tartaná, hogy ilyen sokan és ennyire jó szívvvel, munkásságát továbbfolytatva emlékeznek rá.

Összeállította: Füleky György és Michéli Erika

Web dokumentumok:

- [Fekete Zoltán élete és munkássága \(megaterra.hu\)](http://megaterra.hu)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Egyéb forrás:

- Fekete Zoltán, Egerszegi Sándor, Göncz Árpád és Mattyasovsky Jenő, 1954. Hazai komplex talajvédelem kérdései. Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Évkönyve, 18:139-168.

Filep György

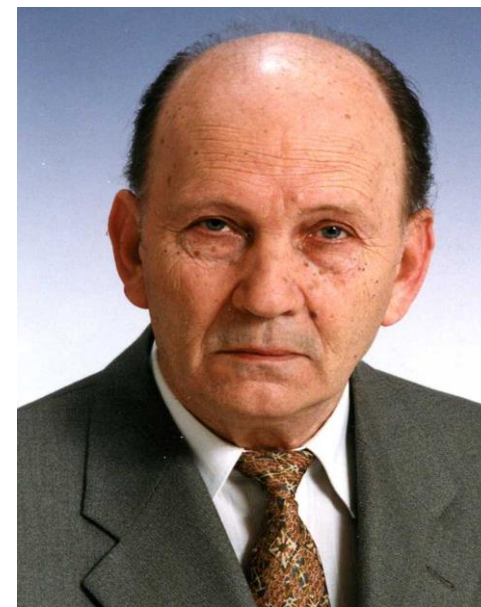
Császló, 1932. május 29. - Debrecen, 2003. április 21.

Kémia-fizika szakos tanár, műszeres analitikus, talajvegyész

Munkáját az OMMI Debreceni Talajtani Osztályán kezdte (1954-1962), 1963–1969 között a Nyírségi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet (Nyíregyháza) Központi Laboratóriumában dolgozott. 1970-től 1973-ig az első munkahelyre tér vissza vezetőként, majd 1974-től a Debreceni Agrártudományi Egyetem Talajtani és Mikrobiológiai Tanszékének oktatója. 1981-től egyetemi tanár, majd 1997-ig tanszékvezető, haláláig.

Kutatási területei közül kiemelésre érdemes a talajkémiai egyensúlyok és a talajban végbemenő transzportfolyamatok leírása; a talajleromlás–talajjavítás elméleti alapjainak fejlesztése; a talaj és a környezeti tényezők kölcsönhatásának tanulmányozása. Főbb eredményei közé sorolhatók többek között a szikes talajok kémiai jellemzőinek továbbfejlesztése; korszerű öntözővíz minősítési rendszer kidolgozása; a talajsavanyodás mechanizmusának további tisztázása; szennyező anyagok talajban történő mozgásának és kimosódási lehetőségeinek megállapítása.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Várallyay György: Filep György 1932-2003](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Egyéb forrás:

- Filep György: Talajkémia. Akadémiai Kiadó, 1985
- Filep György: Soil Chemistry Processes and Constituents, Akadémiai Kiadó, 1999
- Stefanovits Pál–Filep György–Füleky György Talajtan Mezőgazdasági Kiadó, 1999

Győrffy Béla

Kemenesmagasi, 1928. január 14. - Martonvásár, 2002. május 8.

Agrármérnök, egyetemi tanár.

1949-ben a Magyar Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán mezőgazdasági mérnöki oklevelet szerzett. 1949-53-ban Moszkvában a Tyimirjazev Mezőgazdasági Akadémia ösztöndíjasa, 1953-tól Martonvásáron az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet munkatársa, 1953-57-ben tudományos igazgatóhelyettese, 1980-89-ben igazgató, 1990-től kutatóprofesszor volt. 1965-66-ban vendégprofesszor volt az Iowai Állami Egyetemen. 1977-től a Gödöllői Agrártudományi Egyetem c. egyetemi tanára. Pályája során a legfontosabb eredményeket a kukoricatermesztési technológiák fejlesztésében, új kukoricafajták nemesítésében érte el, az általa kidolgozott és honosított technológiák alapján hibridkukorica vetőmagüzemeket hozott létre. Több évtizedes kísérletsorozatokat végzett a növénytermesztési rendszerek összehasonlítására és értékelésére. Jelentős eredményeket ért el a vegyszeres gyomirtásban, több gyomirtószert szabadalmaztatott. A precíziós növénytermesztés hazai adaptációjának kezdeményezője. 1987-től az MTA levelező, majd 1993-tól rendes tagja volt. 1997-ben Széchenyi-díjjal tüntették ki.

Forrás: tudosnapta.kfki.hu

Web dokumentumok:

- [Gyórfy Béla](#) (Wikipédia)
- [Kemenesaljai Életrajzi Lexikon](#) (Kresznerics Ferenc Könyvtár, Celldömölk)
- [Markó László, Burucs Kornélia, Balogh Margit, Hay Diana: A Magyar Tudományos Akadémia tagjai 1825-2002](#) (MTA Társadalomkutató Központ - Tudománytár)
- [Egymás iránti tisztelet a tudományos kutatásban](#) (MTA)
- [Gyórfy Béla](#) (Tudósportál)
- [Gyórfy Béla, a néhai parasztpolgár](#) (MTA)
- [Jávor András: Gyórfy Béla](#) (Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma - PDF)
- [A Gyórfy Béla Tudományos Emlékezés első hat éve 2003-2008](#) (Martonvásár - PDF)
- [Romány Pál: "Én, Flejsman Rudolf..."](#) (Magyarként Európában - PDF)
- [Weisz Ottó: Gyórfy Béla - Megemlékezés](#) (Magyar Tudomány)
- [Gyórfy Béla: A biogazdálkodástól a precíziós mezőgazdaságig](#) (Agrártudományi Közlemények - PDF)
- [Gyórfy Béla rövid életrajza](#)

Győri Dániel

Kosd, 1924. június 1. - Keszthely, 2012. augusztus 6.

Okleveles vegyész

Szakmai pályafutását a MTA TAKI Talajtani Osztályán kezdte, Stefanovits Pál munkatársaként. 1964-ben került Keszthelyre, ahol ezután élete végéig dolgozott, oktatott, kutatott. Oktatási tevékenysége során jelentős eredményeket ért el mind az alapfokú, mind a doktori és szakmérnöki képzésben, részt vállalt a talajtan, talajjavítás, agrokémia tárgyak tematikájának kidolgozásában, szakvezetői teendőket látott el dombvidéki melioráció, talajerő-gazdálkodás, növényvédelem és agrokémia témakörökben.

Tudományos munkássága során kezdetben talajfizikával, majd később talajkémiaiával foglalkozott. Fő kutatási területe a mikroelemek szerepe a növény táplálásban, a talajtermékenység, a bio-geokémiai körforgalom alakulásában.

A mikroelemek kutatásával eltöltött évtizedek alatt a hazai és nemzetközi szakmai körökben nagy elismertséget szerzett. Tudományos munkásságát közel száz magyar és idegen nyelvű publikáció jelzi.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Sisák István: Győri Dániel 70 éves](#)
- [Lehoczky Éva: Győri Dániel 1924-2012](#)

Egyéb forrás:

- Győri Dániel: A talaj termékenysége Mezőgazdasági Könyvkiadó, 1984.

Hargitai László

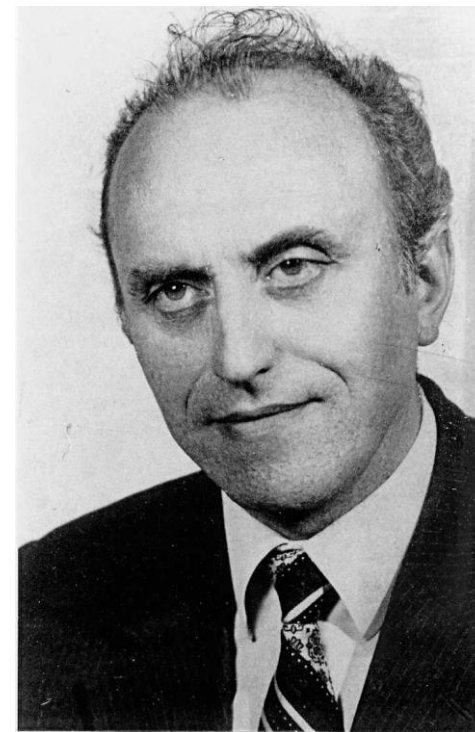
Bonyhád, 1930. július 3. – Budapest, 1996. július 12.

Vegyésszmérnök, talajkémikus

Az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen okleveles vegyészként szerzett diplomát. 1952-től a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, a talajtani tanszéken tanársegéd. 1958-tól a Keszthelyi Mezőgazdasági Akadémián, majd 1967-től a Kertészeti Főiskolán docens. 1975-től a Kertészeti Egyetemen professzor, és tanszékvezető. Főbb kutatási területei: szervesanyag- és humuszkutatás; humuszanyagok optikai vizsgálata; nitrogénformák, és szerepük a szerves- és a humuszanyagok hatásának megjelenésében; tőzegkutatások; okszerű tőzeghasználat; tőzegenek a kertészeti termelésben; a szerves- és a humuszanyagok környezetvédelmi funkciói; a talajok környezeti kapacitása; a humuszanyagok polifunkcionalitása és biológiai aktivitása a növénytermelésben, az orvostudományokban, és a környezetvédelemben. Vezetése alatt mind az oktatásban, mind a kutatásban hangsúlyt kap a talajerőgazdálkodás, különös tekintettel a talajok szervesanyag- és nitrogéngazdálkodására. 1978-tól, posztgraduális képzésként, elindul a Talajerőgazdálkodási szakmérnöki szak. A hetvenes évek végén az egyetemen fakultatív, ill. kötelező tárgyként bevezette a "Környezetvédelem", a "Talaj biokémia", ill. "A világ talajai" tárgyak oktatását. A diákok által igen kedvelt előadó, szavazataik alapján négy ízben kapja meg a Magister Optimus díjat. 1981-ben Akadémiai Díjban, 1986-ban Mezőgazdasági Fejlesztésért Díjban részesült, 1988-ban a környezetvédelem területén végzett kutatásaiért kapott elismerést.

Számos hazai, ill. nemzetközi tudományos szervezet, ill. annak vezetőségi tagja. 1975-ben a Virginiai Egyetemen vendégprofesszor. Dolgozott FAO és UNDP programokban is.

Összeállította: Forró Edit

Web dokumentumok:

- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Herke Sándor

Csongrád, 1882. szeptember 18. - Szeged, 1970. december 15.

Agrokémikus, talajvegyész

Oklevelet a budapesti műegyetemen szerzett (1906). Először a magyaróvári Növénytermesztési Kísérleti Állomáson növénytáplálkozási és trágyázási kérdésekkel foglalkozott, s kidolgozta a sörárpa értékbírálatát. 1924-ben a földművelésügyi miniszter megbízta a szegedi Talajtani Kísérleti Intézet létrehozásával és vezetésével. 1947-ben az Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Osztályán egyetemi tanár. Kidolgozta a rizstermesztés agrotechnikáját, a meszes-szódás szikesek talajjavítását.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Tolnay Gábor: Föld Ember Törvény](#) (MEK - PDF)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)
- [Kozák Péter: Herke Sándor - vegyészmérnök, talajkutató](#) (Névpont)
- [Palov József: Az öntözések múltja a Dél-Tiszántúlon - Rizstermesztés](#) (A Békés Megyei Múzeumok Közleményei - PDF)
- [Herke Sándor rövid életrajza](#)

Egyéb forrás:

- Herke S. I., Mihályfalvy I., Prettenhoffer E., Tury és Vezekényi E. Gazdálkodás szikeseinken. Mezőgazdasági Kiadó. Budapest. 1959.
- Herke S. Szikes talajok javítása és hasznosítása a Duna völgyében. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1983.

Inkey Béla, pallini

Pozsony, 1847. december 1. – Szombathely, 1921. augusztus 31.

Geológus, agrogeológus.

1867–1869-ben jogot tanult a pesti egyetemen, bírói vizsgáját további magántanulmányokat követően 1870-ben Pozsonyban tette le. A jogi pálya helyett azonban inkább a földtudományokat választotta, és 1871-től a freibergi bányászati akadémia hallgatója volt, ahol többek között a korábban Magyarországon és Erdélyben is érctepleptani kutatásokat végző Bernhard von Cotta előadásaira járhatott. 1874-ben megszerezte bányamérnöki oklevelét, s még abban az évben a Magyar Királyi Földtani Intézet térképező geológusa lett. 1874-ben Hoffmann Károllyal a Villányi-hegységben, 1875–1876-ban Vas vármegyében geologizált. 1875-ben Szabó Józseffel együtt nagyobb terepmunkát végzett Szerbiában, Görögországban és az európai Törökországban is. 1877-ben már önálló tanulmányútra ment Sopron vármegyébe. A Magyar Természettudományi Társulat felkérésére 1878–1880-ban az Erdélyi-érchegység, s főként a nagyági érclelőhely bányageológiai, geológiai viszonyait tárta fel. 1880 végén Hantken Miksa társaságában a zágrábi földrengést követően végzett a helyszínen vizsgálatokat. 1882–1883-ban a Déli-Kárpátokban végzett földtani térképezési munkálatokat. 1885-ben Dalmácia, Montenegró, Albánia, Macedónia, Görögország és Szerbia földtani felépítését tanulmányozta egy Balkán-félszigeti expedíció tagjaként.

1886-tól, apja halálát követően jórészt Vas megyei birtoka ügyeivel foglalkozott. 1891-ben a földművelésügyi minisztérium megbízásából Németországban – Berlin, Lipcse, Heidelberg, Strassburg környékén – tanulmányozta a mezőgazdasági geológia módszereit. Visszatérését követően még ugyanazon év novemberében a Földtani Intézet főgeológusává nevezték ki, s az általa alapított agrogeológiai osztály munkáját irányította. 1893–1895-ben a földművelésügyi minisztérium megbízásából agrogeológiát oktatott államilag szervezett szőlészeti és borászati tanfolyamokon. 1897-ben visszavonult, és taródházi (ma Sorkifalud) birtokán gazdálkodott. 1906-

ban a magyar földtudományt képviselve részt vett és közéleti előadást tartott a Mexikóvárosban megrendezett X. Nemzetközi Geológiai Kongresszuson, azt követően az Amerikai Egyesült Államokban végzett rövidebb terepmunkát.

Pályája elején főként ércteleptani vizsgálatokat folytatott az Erdélyi-érchegységben, e témában írt 1885-ös monográfiáját a Magyar Természettudományi Társulat Semsey-díjjal jutalmazta. Az 1881. évi bolognai II. Nemzetközi Geológiai Kongresszus – egész Európa átnézetes földtani térképének elkészítésére buzdító – felhívásához csatlakozva harmadmagával vállalta el a Déli-Kárpátok geológiai feltérképezését, amely munkából neki az Olt áttörésétől a Vaskapu-szorosig terjedő terület jutott. Az 1880-as évek második felétől főként agrogeológiai kutatásokat végzett, s elsősorban az Alföld földtani térképezésével foglalkozott. Nevéhez fűződik az első magyarországi agrogeológiai felvétel elkészítése Pusztaszentlőrinc (ma Budapest XVIII. kerülete) környékén, s a szervezett agrogeológiai kutatások elindítása. Szervezőmunkájának köszönhetően 1909-ben Budapesten rendezték meg az I. Nemzetközi Agrogeológiai Kongresszust. Részt vett a *Földtani Közlöny* (1880–1884) valamint a *Földtani Értesítő* (1880–1885) szerkesztésében.

Tudományos eredményei elismeréseként 1887-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választották. 1877–1881 között a Magyarhoni Földtani Társulat első titkára, 1912-től tiszteleti tagja volt.

Összeállította: Kerék Barbara és Kuti László

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Pallas Nagy Lexikon](#) (MEK)
- [Inkey Béla \(Wikipédia\)](#)
- [Herman képgaléria](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Kosutány Tamás

Nyírlugos, 1848. március 7. - Budapest, 1915. január 19.

Agrárkémikus, mezőgazdasági szakíró, egyetemi tanár.

A Keszthelyi Gazdasági Tanintézet elvégzése után, 1870-ben a Hallei Egyetemen folytatta agrárkémiai tanulmányait. 1903-ban az Országos Kémiai Intézet és a Központi Vegykísérleti Állomás igazgatója és a műegyetemen a mezőgazdasági kémiai technológia meghívott előadója volt. Úttörő munkát végzett a hazai búza és liszt minőségének tudományos vizsgálata terén és széles körű felvilágosító tevékenységet fejtett ki a mezőgazdasági ipar műszaki fejlesztése érdekében. Foglalkozott szőlészettel, jelentősek kémiai, bor- és szeszipari, bakteriológiai kutatásai is. Cserháti Sándorral együtt indította meg és 1883-1904-ben szerkesztette a Mezőgazdasági Szemlét, s ugyancsak Cserhátival írta az első magyar trágyázástani kézikönyvet is, „A trágyázás alapelvei” címen. Számos tanulmánya jelent meg szakfolyóiratokban.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Web dokumentumok:

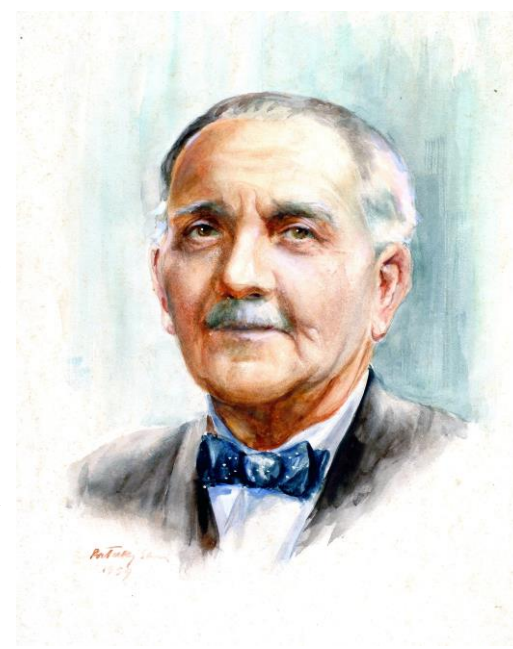
- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Szinyei József: Magyar írók élete és munkái](#) (MEK)
- [Nagy Ferenc: Magyar Tudóslexikon A-tól Zs-ig](#) (BETTER - METESZ - OMIKK)
- [A magyar vegyészet arcképcsarnoka](#) (Chemonet)
- [Mezőgazdasági Pantheon](#) (MEK)
- [Kosutány Tamás](#) (Tudósportál)
- [Kosutány Tamás](#) (Wikipédia)
- [Krónika](#) (Élet és Tudomány)
- [Jeles Napok](#) (OSZK)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)
- [Kosutány Tamás: A borról és az erjedésről](#) (Chemonet)
- [Kosutány Tamás: A szén körútja a természetben](#) (Kémia történet - Chemonet)
- [Kosutány Tamás rövid életrajza](#)

Kreybig Lajos

Nagyszeben, 1879. december 23. - Budapest, 1956. június 21.

Agrokémikus, talajkutató.

Tanulmányai (bécsi Műszaki Katonai Akadémia; Budapesti Kereskedelmi Akadémia; Királyi József Műegyetem Vegyészmérnöki Kara) végeztével a Földtani Intézet munkatársa, a Talajtani Osztály vezetője. A talajerő-pótlás mechanikus, sablonos elméletével szemben a biológiai irányzatot képviselte, a talajerő pótlásában előtérbe állította a talaj élőlények szerepét. 1933-ban az ő vezetésével indult el az ország átnézetes (M = 1:25 000) talajismereti térképezése. A korábbi - elsősorban agrogeológiai jellegű - térképezés Kreybig javaslatára kiegészült a növénytermesztésben érvényesülő tulajdonságok térképen való szerepeltetésével. A Kreybig-féle térképek szerkesztése 1934-ben kezdődött és 1944-ben, (illetve a háború alatt megsemmisült szelvények pótlásával 1951-ben) fejeződött be. A térképezés befejeztével az 50-es években Magyarország volt az első olyan európai ország, melynek területére ilyen részletességgel álltak rendelkezésre talajtani információk. Magyarországon ő kezdte meg a talajtájak elhatárolását. Vizsgálta a nyersfoszfátok mikrobiológiai feltárásának körülményeit. Új eljárást vezetett be a szerves és ásványi trágyák együttes használatára. Munkásságát számos tudományos eredmény, szakmai és erkölcsi elismerés kísérte. 1946-ban az Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Kara magántanárrá minősítette. 1951-től haláláig a Magyar Tudományos Akadémia Agrokémiai szakosztályának elnöke volt. 1952-ben az Akadémia levelező tagja, majd 1954-től az Akadémia rendes tagja lett. 1950-ben talajtérképezési tevékenységéért a Kossuth-díj ezüst fokozatával, 1954-ben „Az agrotechnika tényezői és irányelvei” című munkájáért a Kossuth-díj arany fokozatával tüntették ki.

Forrás: tudosnapar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Kreybig Lajos](#) (Wikipédia)
- [Ismertető a Kreybig-féle Átnézetes Talajismereti Térképezésről](#) (MTA ATK TAKI - PDF)
- [Kreybig Lajos](#) (Nemzeti évfordulóink 2006 - PDF)
- [Kreybig Lajos, rittersfeldi és madari](#) (Tudósportál)
- [Agrokémiai kutatások a két világháború között](#) (Magyarország a XX. században - MEK)
- [Pásztor László, Szabó József, Bakacsi Zsófia, Csökli Gabriella, Zágoni Balázs: 1:25.000-es méretarányú talajtani-földrajzi mintázat az ország egyes területein a Kreybig digitális talajinformációs rendszer alapján](#) (Magyar Földrajzi Konferencia - PDF)
- [Digitális Kreybig Talajinformációs Rendszer](#) (MTA ATK TAKI)
- [Babos Imre: Magyarország tájbeosztásairól](#) (Erdészeti Lapok - PDF)
- [Pesti Csaba: A mezőgazdasági termelés területi egyenlőtlenségeinek vizsgálata](#) (Szent István Egyetem Gödöllő - PDF)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Kreybig Lajos rövid életrajza](#)

Láng Géza

Békéscsaba, 1916. március 8. – Budapest, 1980. február 18.

Mezőgazdász, növénytermesztő, egyetemi tanár

1934-ben a Keszthelyi Gazdasági Akadémia, ezt követően a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem agrármérnök hallgatója. Főbb kutatásai a gyepgazdálkodás és a talajerő-gazdálkodás kérdéskörére terjedtek ki. A talajtermelékenység fokozására irányuló kutatásai során megújította a füves vetésforgó rendszerét, behatóan vizsgálta az istállótrágya-kezelés módszertanát és az intenzív műtrágyázási rendszereket. Kreybig Lajossal közös kísérleteik eredményeként leírták a foszforsavas műtrágyák szerepét az istállótrágya erjedésében. Átfogó vizsgálatokat végzett az éghajlati és talajadottságok közötti összefüggések feltárására, s eme kapcsolatrendszer függvényében vizsgálta a tápanyag-felhasználás optimalizálásának agrotechnikai lehetőségeit.

Az 1930-as évek közepétől bekapcsolódott a keszthelyi gazdasági akadémia és az Alsó-dunántúli Zöldmező Egyesület növénynevelő, szabadföldi kísérletező munkájába. Kiemelkedőek a szántóföldi kultúrák vetőmag-termesztési és vetéstechnikájára, valamint a kukorica- és burgonyatermesztésre, a burgonya leromlásának megakadályozására vonatkozó kutatási eredményei. Pályája későbbi évtizedeiben meghatározó szerepe volt az ország jellegzetes talajain, eltérő agro-ökológiai körülmények között, azonos kezelésekkel beállított Országos Műtrágyázási Kísérletek (OMTK) hálózata létrehozásában, amely végül huszonhat telephelyet (mintegy 20 ezer parcellát) foglalt magában.

Főbb kutatásai mellett összegző szaktudományos munkáiban a növénytermesztés szinte valamennyi kérdéskörét monografikus igénytel tárgyalta; 1951-es kézikönyve öt kiadást ért meg. Tankönyvei és egyetemi jegyzetei mellett több száz szakcikke, közleménye jelent meg.

1967-től három éven keresztül volt az MTA IV. Agrártudományok Osztályának

titkára, 1970-től 1976-ig elnöke. Emellett elnöke volt a Magyar Agrártudományi Egyesület Növénytermesztési Társaságának, választmányi tagja a Nemzetközi Agrártudományi Kutatási Központnak (CICRA) és a Nemzetközi Agrármérnöki Szövetségnek (CITA).

Összeállította: Csathó Péter

Web dokumentumok:

- [Láng Géza \(Wikipédia\)](#)

Liebermann Leó, szentlőrinczi

Debrecen, 1852. november 28. – Budapest, 1926. július 20.

Orvos, kémikus, egyetemi tanár.

Tanulmányait a Bécsi Egyetemen végezte, 1874-ben doktorált. Előbb az Innsbrucki Egyetemen tanított, majd 1878-tól több budapesti felsőoktatási intézményben, köztük a Budapesti Egyetemen, és az Állatorvosi Akadémián kapott tanári megbízatást. 1902-1908 között az Orvostudományi Kar dékánja.

1881-ben megalapította a Magyar Királyi Chemiai Intézetet, amelynek első igazgatója is volt. Az intézet már 1885-ben, hazánkban elsőként, trágyázási szaktanácsadási szolgáltatást hozott létre, továbbá szabadföldi kísérleti módszertant adott közre.

Mint kora legképzettebb vegyésze, maradandót alkotott az orvostudomány, a közegészségtan, törvényszéki orvosi és kémiai módszertan, az állatorvostudomány, az agrokémia és az élelmiszer-vegyészet területén.

Agrár vonatkozású munkái közül kiemelendő a Chemia tankönyv, amely 4 kiadást ért meg. Forrásértékűek trágyázási tanulmányai, így „Az okszerű trágyázásról”, illetve a „Trágyázási kísérletek miképen való eszközlése szántóföldeknél”.

Tudományos tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el. 1905-ben nemességet, 1910-ben udvari tanácsosi címet kapott.

Összeállította: Jolánkai Márton

Web dokumentumok:

- konyvtar.univet.hu
- [Magyar Állatorvosi Panteon](#)
- [Az Országos M. Kir. Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás 25 évi működése](#) (PDF)

Egyéb forrás:

- Liebermann Leó (1886): Jelentés a Budapesti M. Kir. Állami Vegykísérleti Állomás 1885. évi munkálatairól. Pesti Könyvnyomda Rt. Budapest.
- Liebermann Leó. Révai Nagy Lexikona. 12. kötet 728 p. (1915)

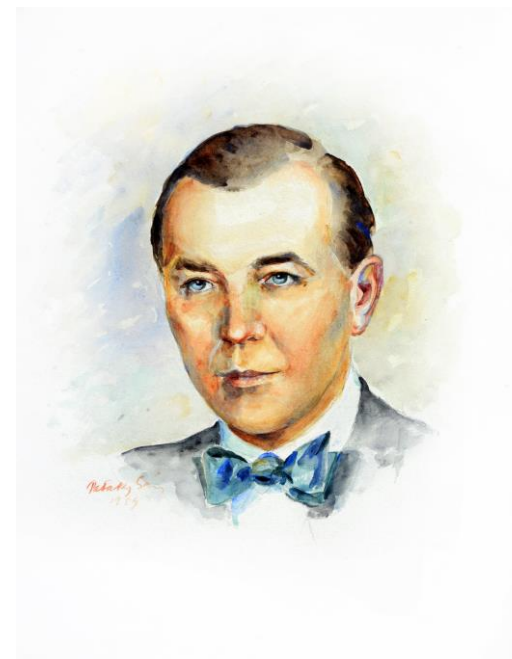
Mados László (Kotzmann)

Beregszász, 1901. február 26. - Budapest, 1945. január 2.

Talajvegyész, műegyetemi tanár.

1926-ban vegyészmérnöki, 1929-ben műszaki doktori oklevelet szerzett. 'Sigmond Elek mellett tanársegéd, majd adjunktus. Közben 1935-36-ban az egyiptomi kormány megbízásából megszervezte a kairói Mezőgazdasági Múzeum mezőgazdasági ipari, talaj- és trágyázástani osztályát és tanulmányozta az egyiptomi talajviszonyokat és öntözési eljárásokat. Hazatérése után műegyetemi magántanár és 'Sigmond Elek halála után a talajtan meghívott előadója. 1943-tól az újonnan szervezett Talajtan Tanszék ny. r. tanára. Tudományos munkássága a talajtan minden területére kiterjedt. Működése kezdetén főleg a humusz sajátosságaival és szerepével foglalkozott, majd a bázis-elnyelés jelenségével kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdésekkel, és tömegvizsgálatokra alkalmas módszert dolgozott ki a talajok adszorpciós telítetlenségének meghatározására. Részt vett az ország talajtani térképezésének megkezdésében és foglalkozott a talajok vízháztartásának vizsgálatával. A Magyar Talajtani Társaság egyik alapítója és első elnöke 1943-ban.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Csanádi György: Régi beregszásziak](#) (MEK)
- [Talajtani és agrokémiai tanszék - Rövid történeti áttekintés](#) (Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar)
- [Mados László rövid életrajza](#)

Oroszlány István

Marosvásárhely, 1914. július 14. – Gödöllő, 1984. október 21.

Mérnök, egyetemi tanár

Diplomáját a Budapesti Műegyetemen szerezte, 1938-ban. 1949-1950-ben részt vett a Növénytermesztési Kutató Intézet és a Szarvasi Öntözési Kutató Intézet megszervezésében, majd 1950-1958 között ez utóbbinak osztályvezetője volt. 1959-1974-ig a Gödöllői Agrártudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára.

Munkássága az öntözés nagyüzemi formáinak kidolgozására, a barázdás, sávos és esőztető öntözésmódok hatásfokának javítására, távlati öntözésfejlesztési koncepciókra összpontosult.

Nyitott, derűs életvitelével, segítőkészségével sok barátot szerzett.

Szakmai felkészültsége, szervezőkészsége, embersége gyümölcseként tisztelet övezte.

Munkásságát, kutatási eredményeit tankönyvekben, szakmai kiadványokban tette elérhetővé.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon](#)
- [Megemlékezés Oroszlány István halálának 25. évfordulóján](#)

Egyéb forrás:

- Oroszlány István: Vízgazdálkodás a mezőgazdaságban. 1963.
- Dr. Nyuli Gyula, Dr. Oroszlány István, et al: Az öntözés gépei. Mezőgazdasági Kiadó, 1981.
- Ligetvári Ferenc (szerk.) 2009.: A mezővízes Oroszlány István (1914–1984). Granárium Kiadó. 293 oldal

Páter Károly

Kolozsvár, 1900. március 31. - Budapest, 1964. március 14.

Talajvegyész, egyetemi tanár.

A Budapesti Műegyetemen vegyészmérnöki oklevelet szerzett. 1940-től a Keszthelyi Akadémia kémiai tanszékének megbízott vezetője. 1942-től a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Főiskola kémiai tanszékének vezetője. 1945 után az Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kar Mosonmagyaróvári Osztályán előbb a kémiai, 1948-tól a talajtani tanszék vezetője. 1949-től a Gödöllőre helyezett Agrártudományi Egyetem talajtani tanszékének vezetője, az egyetem rektora. Szervezője és megalapítója volt a Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetnek, 1949-1953-ig igazgatója. 1951-ben megszervezte az Agrártudományi Egyesületet, amelynek 1955-ig elnöke. Munkássága főleg a talajok osztályozására, fizikai, kémiai vizsgálatára és a szikes talajok tanulmányozására terjedt ki.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)
- [Évfordulónaptár 2014.](#) (Huszár Gál Városi Könyvtár)
- [Tudományos műhelyek és kiadványok](#) (Magyarország a XX. században - MEK)
- [Ficsor Gyula visszaemlékezesei](#) (Ficsor's Home page)
- [Páter Károly rövid életrajza](#)

Petrasovits Imre

Törökszentmiklós, 1925. november 12. – Budapest, 1995. január 27.

Jogász, mezőgazdasági mérnök

A Mezőgazdasági Igazgatóság (1949–1950), a Földművelésügyi Minisztérium (FM) Igazgatási, ill. Öntözési és Talajjavítási Főosztálya előadója (1950– 1951), a Mezőgazdasági Vízügyi Tervező Iroda igazgatója (1951– 1953), az Országos Vízügyi Igazgatóság főmérnöke (1953–1954). Az Öntözési és Talajjavítási Kutató Intézetben, ill. az Öntözési és Rizstermesztési Kutató Intézetben (ÖRK) Frank Melanie aspiránsa (1954–1957), a Rizsosztály vezetője (1957–1959), az ÖRKI igazgatóhelyettese (1959–1960), az FM Öntözési Igazgatósága vezetője (1960–1962). Az Agrártudományi Egyetem (ATE), ill. a GATE Mezőgazdaság-tudományi Kar Földműveléstani és Növénytermesztés-tani Tanszéke egy. docense (1962–1967), egy. tanára (1967–1974), az általa megszervezett Vízgazdálkodási és Meliorációs Tanszék tanszékvezető egy. tanára (1974–1995); közben a Kar dékánja (1967–1970), majd az egyetem rektora (1987–1990). 1972-től FAO szakértőként dolgozott Olaszországban, Afganisztánban, Libanonban és Szíriában. Tudományos pályafutása során elsősorban a vízgazdálkodással, öntözéssel, azon belül ezen tudományterületeknek a növénytermesztéshez való kapcsolatával, ökológiai hatásaival foglalkozott. A Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Bizottság alelnöki tisztségét is betöltötte. Mind hazai, mind nemzetközi szinten a tudományterület igen elismert szakértője volt.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Szabolcs István: Petrasovits Imre](#)
- [Nemzeti sírkert](#)

A fénykép a SZIE KDKL Fotógyűjtemény tulajdona

Prettenhoffer Imre

Csurgó, 1900. október 16. - Szeged, 1980. november 5.

Vegyész, agrokémikus, talajvegyész

A Budapesti Műegyetemen szerez vegyész diplomát, majd a 'Sigmond-iskola tagjaként kezdi pályafutását. 1926-ban Szegedre, az Alföldi Mezőgazdasági Intézet Talajtani és Agrokémiai Kísérleti Állomására kerül, ahol Herke Sándor munkatársaként a Duna-Tisza közti szikesek megismerésében, javítási lehetőségeinek kidolgozásában végez kutatómunkát. 1944-től a Talajtani Kísérleti Intézet igazgatója. Kidolgozta a gyengén lúgos szolonyec talajok javításának kombinát módszerét, a talajjavításokat megelőző talajfelvételezés módszertanát, de laborvizsgálati módszerek fejlesztésével is foglalkozott.

Munkássága nyomán terjedt el a karbonát-mentes szikesek javítása kalcium-karbonáttal, az átmeneti szikesek kombinált javítása kalcium-karbonát és gipsz, továbbá lignitpor alkalmazásával.

Munkásságát az Akadémiai Kiadó gondozásában 1969-ben megjelent „A hazai szikesek javítása és hasznosítása (Tiszántúli szikesek)” c. könyvében foglalta össze.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella.

Web dokumentumok:

[Prettenhoffer Imre 60 éves](#)

[Prettenhoffer Imre: Átmeneti szikesek javítása kombinált eljárással: Agrokémia és Talajtan, 2: 1953: 27-40.](#)

[Prettenhoffer Imre: A Tiszántúli szikeseken végzett altalajlazítási kísérletek eddigi eredményei \(1957-1961\) I. Agrokémia és Talajtan 10. 1961. \(2\): 21-40.](#)

[Prettenhoffer Imre: Futóhomok talajok javítása helyben kitermelhető anyagokkal Agrokémia és Talajtan 30. 1981. 1-2.](#)

[A talajtan és a talajtérképezés a második világháborúig](#)

Sarkadi János

Budapest, 1920. augusztus 19. - Budapest 2006. április 26.

Vegyésszmérnök, agrokémikus, a mezőgazdasági tudományok doktora

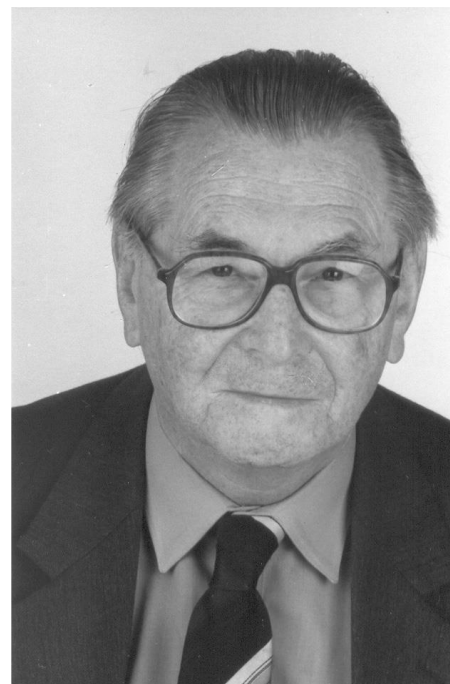
Már egyetemi hallgatóként részt vett a Kreybig-féle talajtérképezés munkálataiban. 1953 és 1989 között – 35 éven át – vezette az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézete Trágyázástani, ill. Agrokémiai és Növénytaplálási Osztályát. Úttörő, iskolateremtő munkát végzett a korszerű szabadföldi és tenyészedenyes trágyázási kísérletezés, a tápelem mérleg számítás módszertanának kialakításában, a biometriai értékelés, a talaj- és növény minta vételi eljárások kidolgozásában. Kutatásai értékes adatokat szolgáltatottak, a szerves trágya műtrágya-egyenértékének becslésében.

Ő végezte el a Magyarországon - Európa mintegy 10 másik országával együtt - ma is hivatalos AL (ammónium-laktát)- talaj PK teszt hazai adaptációját.

Meghatározó szerepe volt az országos műtrágyázási tartamkísérleti (OMTK) hálózat kiépítésében, az MEM NAK (1979) intenzív, és az MTA TAKI – KSZE (1987) integrált trágyázási szaktanácsadási rendszerek megalkotásában. Ez utóbbiban pontosította a talaj NPK ellátottsági határértékeket, amikor azok becsléséhez a szántóföldi termőhely helyett a tápanyag-szolgáltatást befolyásoló talajtulajdonságokat (kötöttség, pH, CaCO₃) vette figyelembe.

Az AL-P korrekciós modell megalkotásával, az AL-P ellátottsági határértékeket jelentős mértékben tovább pontosította. A trágyázási szaktanácsadási rendszerekben történt metodikai fejlesztései a mai, költség- és környezetkímélő trágyázási szaktanácsadási rendszereknek is meghatározó részévé váltak.

Kortársai közül kitűnt legendás szakmai-módszertani igényességével. "A „Sarkadi-iskola” vezetőjeként egy egész kutatói nemzedéket indított el pályáján. Kutatási eredményeit több mint 150 publikációban adta közre.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Sarkadi János 60 éves](#)
- [Láng István: Sarkadi János 75 éves Agrokémia és Talajtan 1996 45. kötet, 335-340 oldal](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Egyéb források:

- Sarkadi János, Di Gléria János et al.: Talaj- trágyavizsgálati módszerek. Mezőgazdasági Kiadó, 1962.
- Sarkadi János: A műtrágyaigény becslésének módszerei. Mezőgazdasági Könyv és Folyóirat Kiadó Vállalat, 1975.

'Sigmund Elek

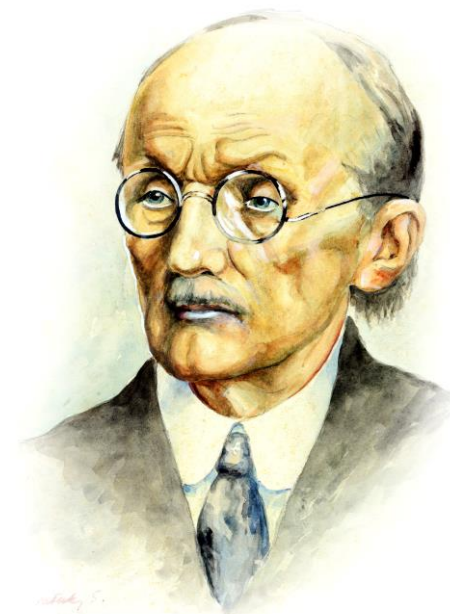
Kolozsvár, 1873. február 26. - Budapest, 1939. szeptember 30.

Vegyésszmérnök, agrogeológus, műegyetemi tanár; „a talajtan magyar klasszikusa”.

1895-ben a Budapesti Műegyetemen vegyésszmérnöki, 1898-ban a Kolozsvári Tudományegyetemen bölcsészdoktori oklevelet szerzett, illetve itt habilitált mezőgazdasági kémiai tárgykörben. 1899 és 1905 között mint vegyész dolgozott a magyaróvári Kísérleti Növénytermesztési Állomáson, ahol főnöke, Cserhádi Sándor keltette fel a talajtan iránti érdeklődését. Foglalkozott a magyar szikes talajok tanulmányozásával, hasznosításuk lehetőségeivel is. 1904-ben jelent meg Mezőgazdasági Kémia c. könyve. 1906-1907-ig a Műegyetem megbízásából Európában, az USA-ban és Egyiptomban tanulmányozta a mezőgazdasági vegyipart. 1908-ban megszervezte a Műegyetem Mezőgazdasági és Élelmiszerkémiai Tanszékét. Mint a tanszék első professzora, több mint három évtizeden át oktatta vegyésszmérnökök generációit a élelmiszeripar számára. Körülötte formálódott itt a talajtan egyik híres iskolája is. Az 1909-ben rendezett első Nemzetközi Agrogeológiai Konferencián, Budapesten a tucatnyi országot képviselő 90 meghívott tudós között ott találjuk 'Sigmund professzor' nevét is, aki „A kémiai és talajvizsgálatok jelentősége az agrogeológiai kutatás és a talajtérképezés területén” címmel mutatta be kutatási eredményeit.

Mint az Országos Kémiai Intézet vezetője, illetve a Központi Vegykísérleti Állomás igazgatója (1926-34-ben), megszervezte az országos talajlaboratórium hálózatot, a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazását. Mint az Állandó Központi Talajjavítási Bizottság elnöke, megszervezte és irányította az első nemzeti talajjavítási programot (1928-1933).

A legfontosabb tudományos és gyakorlati munkája a szikes talajok kutatása volt. Monográfiája, a „Hazai szikesek és megjavítási módjaik” az MTA gondozásában jelent meg 1923-ban, (néhány évvel később megjelent angol nyelven is, a Kaliforniai Egyetem kiadásában). Önálló talajtani felfogását a klasszikus orosz

talajtani iskola alapjaira támaszkodva alakította ki. 1934-ben publikálta az „Általános Talajtan” c. könyvét, melyben összefoglalta a vizsgálatainak és talajosztályozásának eredményeit. Talajosztályozási rendszerét saját adszorpciós kutatásai, illetve a talajképző tényezők ismerete (dinamikai és genetikai alapelvek) alapján készítette el. Könyve angol nyelven is megjelent „The Principles of Soil Sciences” (A talajtan alapelvei) címen, 1938-ban Londonban. Tudományos aktivitása nem korlátozódott a talajtan egyetlen konkrét területére. Konstruktív kutatómunkája több különböző területet is érintett, pl. talajtermékenység, talajásványtan, talajosztályozás és térképezés, talaj fiziko-kémia, talajfizika stb.

‘Sigmondot az 1910-ben, Stockholmban megalakult Kémiai Talajanalízis Nemzetközi Bizottság elnökévé választották a 4. Nemzetközi Agrogeológiai Konferencián, Rómában. Ő lett az ötödik (alkáli talaj) albizottság elnöke, mely albizottság szintén fontos része volt a Nemzetközi Talajvizsgáló Bizottságnak. Sikeres nemzetközi munkájának elismeréseként, 1935-ben Oxfordban a Nemzetközi Talajtani Társaság tiszteletbeli tagjává, és a II. (kémiai) bizottság örökös tiszteletbeli elnökévé választották.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Révai nagy lexikona](#) (MEK)
- [A magyar vegyészet arcképcsarnoka](#) (Chemonet)
- [Nagy Ferenc: Magyar Tudóslexikon A-tól Zs-ig](#) (BETTER - METESZ - OMIKK)
- [Móra László: A magyar kémia alakulása a XX. század első felében](#) (Chemonet)
- [Sigmond Elek, alsószentmihályfalvi](#) (Tudósportál)
- [Mezőgazdasági Pantheon](#) (MEK)
- [Sigmond Elek](#) (Wikipédia)
- [Jeles Napok](#) (OSZK)
- [Krónika](#) (Élet és Tudomány)
- [A talajtan és a talajtérképezés a II. világháborúig](#) (Magyarország a XX. században - MEK)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)
- [Sigmond Elek](#) (Köztérkép)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Sigmond Elek rövid életrajza](#)

Surányi János

Győr, 1886. február 12. – Budapest, 1965. november 8.

Mezőgazdász, növénytermesztő, egyetemi tanár, az MTA tagja.

Középiskolai tanulmányait a Pannonhalmi bencés rendi főgimnáziumban végezte. Diplomáját 1906-ban a Magyaróvári Gazdasági Akadémián kapta. 1932-ben doktorált a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen.

1906 és 1937 között tudományos munkáját az Országos Növénytermelési Kísérleti Állomáson. Végigjárta a kutatói ranglétrát: asszisztens, kísérletügyi adjunktus kirendeltség-vezető, majd igazgató (1933–1937). A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Karán a növénytermesztéstan ny. r. tanára (1936–1945); közben a kar dékánja (1943–1944), ill. a Mezőgazdasági Osztály elnöke (1944–1949). A Magyar Agrártudományi Egyetemen a növénytermesztéstan ny. r. tanára (1945–1949); közben a Mezőgazdasági Kar dékánja (1945–1946), majd az Egyetem budapesti osztályának elnöke (1948–1949). 1949-ben nyugdíjazták. Reaktiválása után az MTA Mezőgazdasági Kutató Intézetének osztályvezetője (1952–1956).

Maradandót alkotott a talajművelés, a műtrágyázás és a takarmánytermesztés területén valamint a kultúrnövény-honosításban. A takarmánycirok és a szudánifű magyarországi meghonosítója, agrotechnikájának kidolgozója. Nevéhez fűződik számos szántóföldi kultúra termesztéstechnológiájának kidolgozása, így a szója, az őszi búza és a kukoricatermesztés fejlesztése. Vizsgálta a kettős termesztés lehetőségeit. A talajvédelemmel kapcsolatos kutatási eredményei időtállóak.

Szakirodalmi tevékenysége igen kiterjedt. Fő művei: Kukoricafajták és termesztésük (1932); A szántóföldi kettőstermesztés módszerei és növényei (1952); A kukorica és termesztése (1956).

1938-1944 között a Köztelek című folyóirat rovatvezetője, 1952 és 1956 között az Acta Agronomica szerkesztője volt.

1945-ben lett az MTA levelező tagja, 1949-ben visszaminősítették tanácskozó taggá, majd 1954-ben rehabilitálták és ismét levelező tag lett. 1960-ban rendes taggá

választották.

Tudományos tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el. 1954-ben megkapta a Szocialista Munkáért Érdemérmét, 1957-ben pedig a Kossuth Díjat.

Összeállította: Jolánkai Márton

A Magyar Tudományos Akadémia Növénytermesztési Bizottsága 2005-ben alapította meg a **Surányi János díjat**, amelyet a kuratórium évente egy személynek adományoz a szakterületen végzett kiemelkedő tudományos teljesítményért. Az elismerő oklevélhez tartozó plakett Péter Ágnes Munkácsy díjas szobrászművész munkája.

A Surányi János Díj kitüntetettjei:

Antal József (2005), Berzsenyi Zoltán (2012), Bocz Ernő (2005), Czimber Gyula (2006), Debreczeni Béláné (2007), Izsáki Zoltán (2013), Késmárki István (2008), Kismányoky Tamás (2011), Menyhért Zoltán (2009), Sárvári Mihály (2014), Szabó Miklós (2010), Várallyay György (2015)

Web dokumentumok:

- [Surányi János \(Wikipédia\)](#)
- [Névpont](#)
- [Bencés Diákok Győri Egyesülete](#)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)

Egyéb forrás:

- Láng Géza (1966): Surányi János (Magyar Tudomány, 1966.3)
- Bajai Jenő (1986): 100 éve született S. J. (Növénytermelés, 1986.2).

Szabó József

Kalocsa, 1822. március 14. - Budapest, 1894. április 10.

Bányamérnök, geológus, mineralógus, egyetemi tanár.

1837-1841-ig a Pesti Egyetemen filozófiát és jogot hallgatott, majd a Selmecbányai Bányászati Akadémián tanult. 1851-ben a filozófia doktorává avatták, 1855-ben a budai Állami Főreáliskola, 1858-ban a Pesti Kereskedelmi Akadémia, 1862-től a Pesti Egyetem ásvány-földtan tanszékének r. tanára. 1883-84-ben az egyetem rektora. Tudományos munkásságának fő területe Magyarország harmadkori vulkánosságának tanulmányozása; a tudományos közettanban a trachitrendszer kifejtése. Uttörő jelentőségűek a magyar Alföld geológiai viszonyaira vonatkozó kutatásai is. Legelsőként állapította meg az Alföld medencealjzata jelentős mozgásainak észlelhető nyomait. Mineralógusok egész nemzedékét nevelte fel, nevéhez fűződik a budapesti egyetem ásvány-kőzettani intézetének létrehozása. Emlékének megörökítésére 1897-ben a Földtani Társulat Szabó József emlékalapítványt létesített, s a legkiválóbb geológiai szakmunkákat háromévenként Szabó József éremmel tünteti ki.

Az első tudományos értékű magyar agrogeológiai térképet Szabó József szerkesztette. E munka Békés és Csanád megye földtani környezetének és talajtípusainak tanulmányozására koncentrált, és Magyarország első talajtani és síkvidéki térképe volt. A Magyar Gazdasági Egyesület fölkérésére készült és 1861-ben publikált munka több volt, mint egy térkép. E térkép csak melléklete volt a több mint 100 oldalas könyvnek, ami egyszerre volt módszertani munka, talajtankönyv, földtani leírás, egy terület terepi és laboratóriumi vizsgálatokon alapuló jellemzése és alkalmazott földtani (agrogeológiai) értékelés.

1858-tól volt az MTA tagja.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Nagy Ferenc: Magyar Tudóslexikon A-tól Zs-ig](#) (BETTER - METESZ - OMIKK)
- [Michel Durand-Delga: Francia geológusok utazásai Magyarországon a földtudományok hajnalán](#) (Magyar Tudomány)
- [Csáky Károly: Jeles elődeink](#) (MEK - PDF)
- [Szabó József](#) (Wikipédia)
- [Kőzattan](#) (Wikipédia)
- [Tudós tanárok az Egyetemen](#) (ELTE)
- [Radnai Gyula: Bölcsész természettudósok a XVIII. és a XIX. században](#) (Természet Világa)
- [Geológiai kutatások](#) (Visegrád)
- [Radnai Gyula: Társulatunk alapító tagjai a Nemzeti Pantheonban](#) (ELFT)
- [Dr. Varga József: Séta budapesti temetőkben - Szabó József](#) (Varga József honlapja)
- [Szabó József: Bányaműszótár](#) (MEK - PDF)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Szabó József rövid életrajza](#)

Szabolcs István

Túrkeve, 1924. február 23. - Budapest, 1997. augusztus 10.

Vegyész, talajkémikus

Diplomáját a Debreceni Egyetemen szerezte. Debrecen, Moszkva, majd Szarvas után Budapestre került, ahol az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet igazgatóhelyettese, majd 1959-1980 között igazgatója. Igazgatói tevékenységének 21 éve alatt vált az Intézet ténylegesen a talajtani-agrokémiai-talajbiológiai kutatások elismert hazai és nemzetközi tudományos központjává. Szigorú követelményeivel és elvárásaival kitűnő kutatógárdát gyűjtött és tartott meg; korát megelőzően „nyitott” a világ felé.

Életműve, fő kutatási területe a szikes talajok megismeréséhez, osztályozásához, térképezéséhez kapcsolódik. A szikesek osztályozásában a legjelentősebb hazai és nemzetközi kutatók egyike volt, aki az európai szikesek térképezését is koordinálta. Részletes leírást adott a Magyar Alföld, ezen belül a Tiszántúl szikeseiről, azok kialakulási folyamatairól, a sófelhalmozódás, szologyosodás, szolonyecsedés részfolyamatairól. Feleségével, kutatótársával, Darab Katalinnal megalkották a „másodlagos szikesedés” elméletét. Nevéhez fűződik a szikes talajok korszerű osztályozási rendszerének kidolgozása. A Nemzetközi Talajtani Társaság Szikes Albizottságának elnökeként, ill. ugyanezen szervezet főtitkár helyetteseként is öregbítette a hazai talajtani kutatás jó hírét.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Szabolcs István, Jassó Ferenc. 1959. A magyar szikes talajok osztályozása. Agrokémia és Talajtan, 8:281-296.](#)
- [Várallyay György: Szabolcs István 70 éves születésnapjára köszöntő](#)
- [Várallyay György: Szabolcs István](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Egyéb forrás:

- Szabolcs István: A vízrendezések és öntözések hatása a tiszántúli talajképződési folyamatokra. Akadémiai Kiadó, 1961.
- Szabolcs István (szerk.) A genetikus üzemi talajtérképezés módszerkönyve. Akadémiai Kiadó, 1967.

Szegi József

Aba, 1928.január 14. – Aba, 2009. szeptember 16.

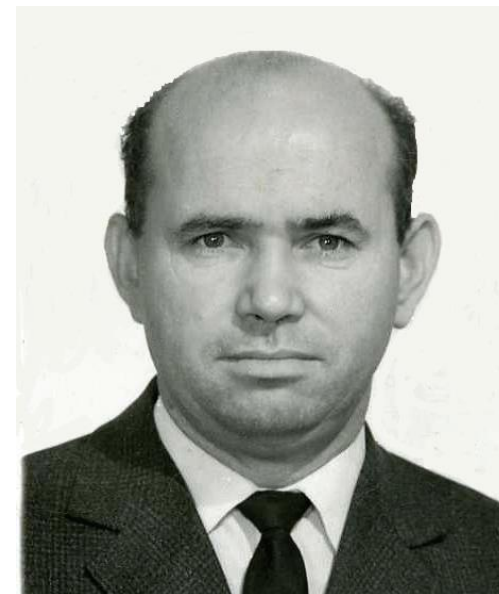
Agrármérnök, talajbiológus

Diplomáját a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen szerezte, ahol a Mikrobiológiai Tanszéken kezdte meg kutatómunkáját. Később az MTA Soproni Talajbiológiai Kutató Laboratóriumában dolgozott Fehér Dániel mellett, majd az MTA TAKI Mikrobiológiai, később Talajbiológiai és Talajbiokémiai Osztályát vezette egészen nyugdíjazásáig.

Munkássága során három területen alkotott maradandót, így a talajbiológia eszköztárát funkcionális szemlélettel és módszerekkel (szervesanyag-lebomlás, talajlégzés, enzimaktivitások mérésének bevezetése) bővítette. Másik meghatározó kutatási területe a roncsolt talajfelszínek rekultivációja volt, jelentős eredményeket ért el a külszíni fejtésű szénbányák meddőhányóinak helyreállításában. Ez utóbbiért 1980-ban Állami Díj kitüntetésben részesült. Vezetésével kerültek kidolgozásra a biológiai N-kötő mikroorganizmusok mezőgazdasági oltóanyag céljából történő alkalmazásának módszerei.

Tudományos munkássága eredményét több száz eredeti közlemény, konferencia kiadvány, és ismeretterjesztő közlemény, valamint szakkönyv jelzi.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Anton Attila, Bíró Borbála: Szegi József 1928-2009](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Egyéb forrás:

- Szegi József: Talajbiológiai vizsgálati módszerek. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1979.

Szűcs László

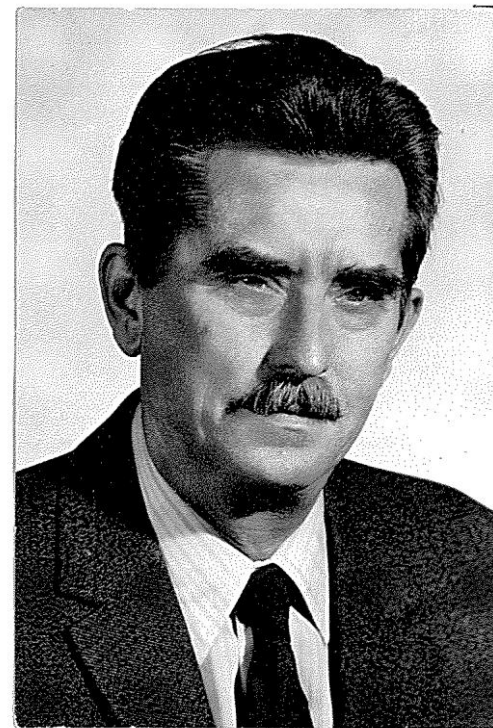
Jászberény, 1916. március 5. – Budapest, 1996. szeptember 28.

Agrogeológus, talajtérképész

Diplomáját 1942-ben szerezte meg a Királyi Magyar Pázmány Péter Egyetem Természet-tudományi Karának természettan-vegytan szakán. Utána a Magyar Királyi Földtani Intézetben tevékenyen bekapcsolódott a Kreybig-féle 1: 25 000 méretarányú átnézetes talajismereti térképezés helyszíni felvételezési, laborvizsgálati és térképszerkesztési munkálataiba. Alapító tagja volt az 1949-ben létrehozott Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetnek, ahol nyugdíjba vonulásáig, majd nyugdíjasként élete végéig dolgozott.

Szűcs László részt vett a hazai talajosztályozási rendszer megalkotásában, valamint annak a nemzetközi talajosztályozási rendszerekkel való összehasonlításában, illetve konvertálhatóságának kidolgozásában. A talajtípusok közül a csernozjomok megismerése volt kutatási fő feladata. E témában készítette el s védte meg kandidátusi értekezését „A dél tiszántúli löszhát csernozjom talajai” címmel 1962-ben. Neve ezen a területen nemzetközileg is ismertté vált.

Gazdag életművet hagyott hátra a közel 80 tudományos cikkben, számos könyvrészletben, különböző célú és méretarányú talaj-térképekben (pl. meghatározó szerepe volt a Kreybig-féle 1: 75 000 méretarányú tájtermesztési térképek megszerkesztésében; Stefanovits Pállal és munkatársaival együtt elkészítette Magyarország genetikai talajtérképét 1:200 000 (1955), majd 1:500 000 méretarányban (1960); Magyarország Éghajlati Atlaszának (1960), Nemzeti Atlaszának (1967, 1989) és Regionális Atlaszának (1974) - talajtanos - társszerzője; Máté Ferencsel megszerkesztette Magyarország talajbonitációs térképét (1975), Várallyay Györggyel az ország új 1:100 000 méretarányú talajtérképét (1978); közreműködött a "Magyarország agroökológiai potenciáljának felmérése" program keretében az 1:100 000 méretarányú országos talajtérkép-sorozat elkészítésében; a térképek átdolgozásából jelent meg később nyomtatásban az Agrotopográfiai térképanyag), gondosan összeállított jelentésekben, gyönyörű talajmonolitokban és

több generációhoz tartozó, általa is képzett talajtanosokban. Tudományos munkásságának eredményeiről hazai és nemzetközi tudományos rendezvényeken számolt be. Tagja volt több hazai tudományos társaságnak, bizottságnak és a Nemzetközi Talajtani Társaságnak. Eredményes munkásságát 1967-ben a Munka Érdemrend ezüst fokozatával, 1975-ben Treitz Péter Emlékéremmel ismerték el.

Összeállította: Rajkai Kálmán

Web dokumentumok:

- [Várallyay György: Szűcs László \(1916–1996\). Agrokémia és Talajtan. 45.\(3–4\). 213-214.](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Tessedik Sámuel

Tótygyörk / Albertirsa/, 1742. április 20. - Szarvas, 1820. december 27.

Evangélikus lelkész, szakíró, mezőgazdász

Pozsonyban, Sárospatakon, a debreceni Református Kollégiumban, majd ismét Pozsonyban tanul. 21 éves korától két évig a németországi erlangeni evangélikus egyetem hallgatója. A teológia mellett tovább bővítette orvosi és természettudományos ismereteit. 1767-től 53 éven át, haláláig állt a szarvasi evangélikus gyülekezet élén.

Munkássága három nagyobb területre terjedt ki: a gazdasági szakoktatás, a mezőgazdasági termelés gyakorlati fejlesztése és az elméleti-szakirodalmi tevékenység. Korát messze megelőzve, bámulatós sikereket ért el a használhatatlan szik termővé tételében.

A szikések javítása mellett jelentős eredményeket ért el a kertészeti kultúrák termesztése terén. Hozzáfogott a saláta, sárgarépa és a burgonya termesztéséhez, gyűjtötte a gyógyfüveket. Széles körű kísérletezést folytatott a gyümölcsfák meghonosítása, az oltványok nevelése terén. A külföldről és itthonról begyűjtött alanyokból mintegy 300 fajtát tenyésztett ki. Szenvedélyesen szőlészkedett is, sikeresen kísérletezett még az aszúborral is.

Nevéhez fűződik a lucerna hazai köztermesztésbe való bevezetése. Jelentős érdemeket szerzett az alföldi szikések fásításában: három évtizeden át kb. 12 000 darab, több mint 300 fajta facsemetét nevelt a sziken. Ő honosította meg Szarvason és környékén az akácfát, s alkalmazott gazdaságában mezővédő erdősávot.

A méhészkedés terén olyan méznyerési eljárást alkalmazott, ami elkerülhetővé tette a méheknek addig szokásban volt elpusztítását. Jelentős sikereket ért el végül a feldolgozóipar, az értékesítés, a vízi és szárazföldi szállítás, a csatornázás s a takarékoság és takarékmagtárak létesítése terén is.

Joggal írta: "Gazdasági kertem nyilvánvalóvá tette azt a XVIII. század végéig félreismert nagy igazságot, hogy az ember, mint Istennek privilégizált sáfára a földön, ha méltóságát, képességeit, rendelkezésre álló eszközeit felismeri s

hasznosítja, szorgalommal még az éghajlatot is enyhébbé formálhatja." Szinte a jövőbe látva, a megszállottak hitével írta: "Ahol nem gondoltam, nem is gyanítottam, ott is bő gyümölcsöket termett a mag, melyet szóban és írásban elhintettem. De remélem, még síromon is ki fognak kelni a virágok, melyek magvát tán időnek előtte, tán terméketlen földbe, jó reménység fejében elvettem."

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- Életrajz (mek.oszk.hu)
- Életrajz (phoenix.szarvas.hu)
- Iskolák, tudós tanárok, reformerek a hazai agráriumért (janus.ttk.pte.hu)
- [Tessedik Sámuel - Berzeviczy Gergely: A parasztok állapotáról Magyarországon](#)
- [Önéletírás](#)
- [Tessedik Sámuel talajtani és talajhasznosítási munkássága](#)
- Tessedik Sámuel: [Der Landmann in Ungarn, was er ist und was er sein könnte](#)
- Tessedik Sámuel: [A parasztember Magyarországon mitsoda és mi lehetne](#)

Timkó Imre

Ungvár, 1875. október 21. - Budapest, 1940. február 2.

Agrogeológus, térképész

A Budapesti Egyetemen tanult. 1898-ban a Magyar Királyi Földtani Intézetben magyar királyi osztály geológussá nevezték ki, s egy évre a Mosonmagyaróvári Gazdasági Akadémiára küldték agrokémiai és talajtani tanulmányok elvégzése céljából.

1902 nyarán a Földművelésügyi Minisztérium utasítására a Földtani Intézet megbízta Timkó Imrét és munkatársait az Ecsedi-láp és környékének agrogeológiai felvételével. A három éves munka során az akkori állapotok rögzítése mellett a lecsapolás hatásaira, a jövő talajviszonyaira is választ kerestek.

1904-ben került kiadásra az első agrogeológiai térkép is (Horusitzky, Inkey és Timkó). A szerkesztés elvei ekkor még nem kerültek egységesítésre, így 1905-ban összeállt a Timkó, Güll és László agrogeológusokból álló bizottság, akik elkészítették az agrogeológiai térképek szerkesztésére vonatkozó javaslatukat.

1907-ben és 1908-ban oroszországi tanulmányútja során ismerkedik meg Dokucsajev iskolájának tanításaival. Glinka vezetésével nagy tanulmányúton vesz részt, a Fekete-tenger partvidéke és Lengyelország között. Erről a tanulmányútról azzal a meggyőződéssel tér vissza, hogy a dokucsajevi tanok előbbre vihetik Magyarország különleges talajtakarójának megismerését. Az 1909-ben megtartott budapesti Első Nemzetközi Agrogeológiai Konferenciát Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója hívta össze az intézet 40 éves fennállása alkalmából, Treitz Péter és Timkó Imre javaslatára. Az értekezés egyik határozata szerint Európaszerte kívánatos a talajtípusok térképezése, mégpedig a talajok zonális elterjedése alapján. E határozat alapján már 1911-ben megindul az átnézetes talajtani térképezés Treitz, Timkó és Ballenegger közreműködésével. Az 1914-1918 közötti erdélyi felvételezések eredményeképpen született meg Treitz és Timkó szerkesztésében Magyarország klímazonális talajtérképe. 1919. elején a Földtani Intézet Agrogeológiai Osztályát megszüntették, és a Mezőgazdasági Növényzeti

Állomás alosztályaként létrehozták az Országos Talajtani Intézetet.

Az új, bár csak 2 évig létező intézet tagjai között volt Timkó Imre is. 1921-ben újra helyreállt a Földtani Intézet agrogeológiai osztálya. 1926-ban a Földművelésügyi Minisztérium megbízta a Földtani Intézetet a szikes talajok felmérésével és térképezésével, valamint tulajdonságaik elemzésével. E munka keretében Timkó a Kiskunság és a Jászság szikeseit vizsgálta. 1921-ben főbányatanácsos, majd 1933-ban gazdasági főtanácsos lett. 1935-ben – nyugalomba vonulása előtt – rövid ideig a Földtani Intézet megbízott igazgatója.

Timkó Imre az agrogeológiai felvételezésekkel, az ország klímazonális talajtérképeinek elkészítésével maradandó és úttörő munkát végzett. Hozzájárult a szikesedésről és a láptalajokról alkotott talajgenetikai magyarázatokhoz, mezőgazdasági szempontból értékelte a szikesek és lápok javíthatóságát és mezőgazdasági hasznosíthatóságát. Helyszíni felvételei alapján rekonstruálta a Nagy-Sárrét kialakulását és egykori képét, majd értékelte a szabályozások után bekövetkezett hatásokat és azok hatását a talajok szikesedési folyamataira. Felhívta a figyelmet a lecsapolások rövid- és hosszú távú talajtani veszélyeire. Foglalkozott a vörösagyagok és löszök talajgenetikai szerepével. Az Alföld öntözéséhez, az öntözőtelepek kijelöléséhez szükséges vizsgálati eredmények nagy részben Timkó Imrét dicsérik. Cikkei magyar, német, és francia nyelven jelentek meg. Természettudományos érdeklődése mellett kiváló fotográfus is volt, néhány fotója a Néprajzi Múzeum gyűjteményében még ma is fellelhető.

Összeállította: Barczy Attila, Joó Katalin

Web dokumentumok:

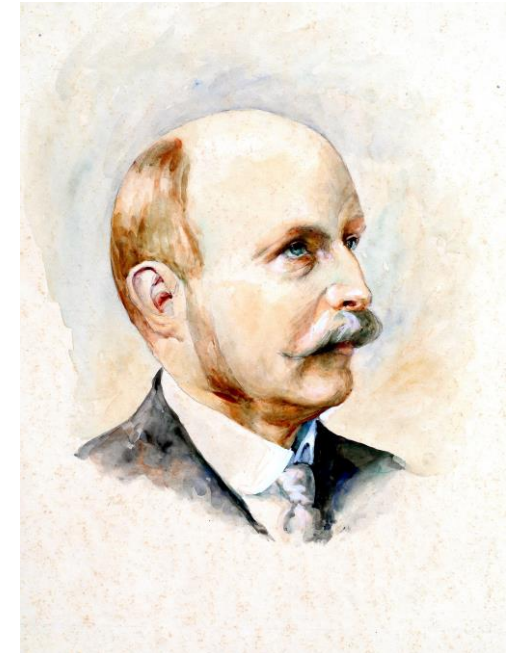
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.

Treitz Péter

Kisszállás, 1866. november 16. - Budapest, 1935. február 20.

Agrogeológus.

Szegeden, Prágában és Bécsben tanult. 1890-ben a Magyaróvári Gazdasági Akadémián diplomázott. Először a Magyaróvári Kísérleti Állomáson dolgozott, ahol Cserháti Sándor kollégája volt. 1891-ben a Földtani Intézetbe került és az abban az évben alapított Agrogeológiai Osztály tagjaként megszervezte az ország agrogeológiai felvételét. Ehhez felhasználta németországi, és főleg oroszországi, valamint balkáni tanulmányútjainak tapasztalatait. Mint a természettudományokon belüli független tudományágat, Magyarországon ő alapította meg a talajtan tudományát. Dokucsajevvel, Hilgarddal, Ramann-nal párhuzamosan felismerte a klimazonalitás szerepét. Új elmélete alapján – munkatársaival együtt – készítette talajtérképeit Magyarország területéről. Az új talajtérképezési módszertant a külföldi agrogeológusok is átvették, különösen az 1909-ben Budapesten tartott első Nemzetközi Agrogeológiai Konferencia után. Kezdeményezője és főszereplője volt a világ talajkutatói számára rendezett világkonferenciának. Később ő képviselte Magyarországot a prágai és a stockholmi konferenciákon is és társalapítója volt a római konferencián megalapított Nemzetközi Talajtani Társaságnak. Az első nemzetközi talajtani konferencián 1927-ben a Társaság tiszteletbeli tagjává választották. A talajtan tudományának számos területén aktív volt. Több mint 100 eredeti tudományos közlemény, népszerűsítő cikk, nagyszámú talajtérkép megalkotása mutatja tudományos munkásságát. Publikációinak közel fele talajföldrajzi vagy talajtérképezési témájú. Foglalkozott a szikes talajok javításával, s ezeken a szőlő- és a dohánytermesztés lehetőségeinek tanulmányozásával is. Talajtani felvételei magyar és német nyelven a Földtani Intézet Évkönyveiben jelentek meg. A Nemzetközi Talajtani Társaság tagja és a Magyar Földművelésügyi Minisztérium Országos Talajjavítási Bizottságának tagja. Tudományos teljesítményének elismeréseként a Szent István Akadémia tagjává választották.

Forrás: tudosnaptar.kfki.hu

Kiegészítette: Makó András

Web dokumentumok:

- [Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990](#) (MEK)
- [Révai nagy lexikona](#) (MEK)
- [Jeles Napok](#) (OSZK)
- [A földtan története 1919-1945 között](#) (Magyarország a XX. században - MEK)
- [Treitz Péter](#) (Verseghy Ferenc Könyvtár)
- [Treitz Péter: A Nagy-Alföld erdősitése talajtani szempontból](#) (Erdészeti lapok - PDF)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.
- [Treitz Péter rövid életrajza](#)

Várallyay György, id.

Kisgeresd, 1900. január 1. - Mosonmagyaróvár, 1954. augusztus 7.

Vegyész, agrokémikus

1923-ban szerzett vegyész diplomát a Budapesti Műegyetemen. 1928–1930-ig az Országos Chemiai Intézet Talajtani Osztályán dolgozott, ahol a 'Sigmond-iskola' tagjaként korszerű agrokémiai ismereteket szerzett. Innen került a Soproni (1930–1933), majd a Debreceni (1933–1936) Vegykísérleti Állomás Laboratóriuma élére. 1936-ban visszatért a Dunántúlra, Mosonmagyaróvárott az Országos Növénytermesztési Kísérleti Intézetnek (1936–1948), majd az Agrokémiai Intézet Kihelyezett Osztályának (1949–1950), később a Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Agrokémiai Osztályának (1951–1954) lett munkatársa, majd vezetője. A talaj ún. könnyen oldható („felvehető”) tápanyagtartalma, mint a termékenységet meghatározó talajtulajdonság egész életművében központi helyet foglalt el és vezérfonalként húzódott végig. Tudományos eredményei közül legjelentősebb a termesztett növények harmonikus tápanyagellátásának érdekében végzett szaktanácsadási rendszer tudományos alapjainak kidolgozása, melynek egyes elemei a mai, költség- és környezetkímélő trágyázási szaktanácsadási rendszereknek is meghatározó részét alkotják. Eredményesen harcolt a savasságot tompító, a talajsavanyodást megelőző vagy mérséklő meszezés országos akcióvá fejlesztéséért és állami támogatásáért, részt vett a Kreybig-féle 1:25 000 méretarányú talajismereti térképek elkészítésének munkálataiban is. A több ismétléses kispárcellás szabadföldi kísérletek, ill. kísérletsorozatok beállításával hazánkban ő honosította meg a szabadföldi trágyázási kísérletek modern, ma is alkalmazott módszertanát.

Összeállította: Szabóné Kele Gabriella

Web dokumentumok:

- [Ballenegger Róbert: Várallyay György 1900-1954. Agrokémia és Talajtan 3\(3\): 161-162, 1954.](#)
- [Moson Megyei Életrajzi Lexikon](#)
- [Agrokémiai kutatások a két világháború között](#)
- [Messze vitték hírünket falumúzeum Nagygeresd](#)
- [Várallyay György \(1900-1954\) agrárvegyész](#)
- [Krámer György. 1975. Id. Várallyay György munkásságának jelentősége a magyar agrokémiai tudományban és trágyázási gyakorlatban. Agrokémia és Talajtan 24\(3-4\): 423-425.](#)
- [Centenáriumi Emlékezés id. Várallyay György születésének 100. évfordulója alkalmából. Agrokémia és Talajtan 50\(1-2\): 144-174, 2001.](#)
- Makó András – Szabóné Kele Gabriella - Hernádi Hilda - Bakacsi Zsófia (szerk.), 2010.: [Történelmi arcképcsarnok](#). A 'Bridging the Centuries 1909-2009' c. konferencia (Budapest, 2009. szeptember 16-17.) „Historical Gallery” című poszter szekciójának magyar és [angol](#) nyelvű kiadványa. Magyar Talajtani Társaság. Tinta Könyvkiadó. Budapest. - Ook-Press Kft. Veszprém. pp. 56.